

DORA'S deel

door

JAC. HAZEVOET

G.F. CALLENBACH NV. NIJKERK

DORA'S DEEL

DOOR

JAC. HAZEVOET

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

TEKENINGEN VAN RIE REINDERHOFF

I. ASSEPOESTER

Dora werd wakker in het steenkoude zolderkamertje. Het vroom dat het kraakte! En de dunne wanden van oom Janus en tante Nella's hutje schenen eerder de koude binnen te halen, dan haar buiten te sluiten.

Al was het voor niets, had moeder eens gezegd, dan zou ik in dat huis niet willen wonen, want 's zomers is het er dadelijk snikheet, en 's winters bevries je er, als de temperatuur maar even beneden het vriespunt daalt! En als moeder dat zei, dan was het natuurlijk zo en zou zij, Dora, er óók niet willen wonen.

Maar intussen was ze er nu toch maar, en niet eens voor haar plezier! Neen, het was waarlijk niet voor haar genoeg, dat zij en Tommie hier al bijna een maand logeerden.

Het zou zo erg niet zijn, als je maar zeker wist dat moeder heel, héél gauw uit het ziekenhuis ontslagen werd en zij weer met z'n drietjes in hun eigen huisje waren, liefst morgen al! Daar was evenwel nog niets van te zeggen, en de dokter had tot geduld aangemaand. Vanavond ging zij, samen met oom Janus, weer naar het ziekenhuis en dan hoopte zij een meer beslissende uitspraak te horen.

Met de dekens over haar schouders getrokken richtte Dora zich op. Hoe laat zou het zijn? Door het stijfbevoren dakraampje tegenover haar bed drong iets van het aanbreekende daglicht naar binnen; maar je kon daaraan moeilijk de tijd

schatten. En in huis was het nog zo stil. Zou oom nog niet op zijn? O ja, toch! Daar had je al het bekende geluid: oom die de kachel oppookte.

Dora kroop nog gauw even onder de warme dekens, om nog een paar minuten volop te genieten. Ze luisterde. Een deur werd geopend, oom kwam de trap op, weer een deur, nu van de zoldertrap en . . . daar klonk ooms zware, gemoedelijke stem: „Dora, ben je wakker?”

„Ja, oom!”

„Opstaan, meisje! Niet weer inslapen, hoor!”

Dit laatste was eens gebeurd en sedert liet oom elke morgen die waarschuwing volgen.

„Nee, oom!”

De deur ging dicht, oom daalde de trap af.

Dora bleef stil liggen. Er volgde nog een tweede seintje. Oom wist daar zelf niets van, maar Dora wachtte er altijd op. Vijf minuten later kwam het. Oom rammelde met de knop van de keukendeur, hij ging de as zeven.

Rutsch! de dekens vlogen weg, en de koude trotserend, sprong Dora uit bed. Zij deed een greep naar haar jurk, die ze als een doek om haar schouders sloeg, schoot in tante Nella's pantoffels, die haar veel te groot waren en slofte over de zolder heen naar Tommie's kamertje.

Gelukkig, hij was al op! Meestal moest zij hem tweemaal porren, want hij was 's winters altijd 'n beetje lui.

Tommie lag op zijn knieën voor het kleine raampje. Bij Dora's binnenkomen keerde hij haar zijn olijk, fris gezichtje toe. „Dokie, zouden de singels al dicht zijn? Zouden we al kunnen schaatsenrijden? Jij moet het mij maar leren, Dokie!” zei hij opeens bazig. „Kijk, zo!”

In zijn haast om het haar te tonen, rolde hij bijna met de stoel om. Zijn schouders naar voren getrokken en met

zwaaiende armen schaatste hij op blote voeten het kleine vertrekje rond. „Hatsji!” Met ’n bons liet hij zich op de grond vallen.

„Stil toch, denk om tante!” zei Dora. „Je wordt nog verkouden, kleeed je maar gauw aan. En is je waswater niet bevroren? Natuurlijk één klomp ijs!”

Aan de tuit van de waterkan hing een ijspegeltje. Dora brak het af en knabbelde er op.

„Hier, je handdoek en je zeep, ga je maar in de keuken wassen. Neem je kleren ook maar mee, misschien mag je van oom je wel bij de warme kachel aankleden.”

Maar Tommie scheen geen behoefte te hebben aan een warme kachel. Hij peuterde aan het ijs in de tuit van de kan en likte er aan of het een versnapering was.

„Toe nu, Tommie, schiet toch op, ik sta hier te verstenen,” zei Dora.

Hij ging, en Dora slofte terug naar haar kamertje. Ze had de gevulde waskom de vorige avond onder haar bed geschoven, met het gevolg, dat er slechts een dun vlies op lag. Ze drukte het kapot en begon zich te wassen.

Ze dacht aan Tommie. Schaatsenrijden. Zij wilde wel. Drie jaar geleden, ze was toen pas elf, had moeder haar elke middag laten gaan. De singels waren toen niet dicht geweest, maar op de vaart achter hun straat hadden ze mogen rijden, zij en haar vriendinnetjes en zij was toen één van de besten geweest. Of ze het nog zo goed zou kunnen?

Schaatsenrijden! Ze had er hier zelfs niet aan gedacht om het te vragen. Tante Nella zou haar raar hebben aangekeken, als zij er over begonnen was. Want er werd uitsluitend over het werk gepraat. Tante scheen bang te zijn, dat de boel, nu zij er waren, niet klaar en schoon zou komen. Maar Tommie stond bij tante in een goed blaadje. Als hij zijn zin wist door

te drijven, moest zij vanzelf mee. Natuurlijk! Een jongen van nog geen zeven jaar kon je niet alléén het ijs opsturen!

Zij was klaar. Met verkleumde vingers haalde Dora haar bed af. Daarna ging ze naar Tommie's kamertje.

Hij was bezig zijn schoenen aan te trekken en vertelde, dat hij zich van oom in de kamer had mogen aankleden.

„En heb je nog gevraagd van dat. . . . je weet wel?” vroeg Dora.

„Oom was aldoor in de keuken en toen ik klaar was, moest ik dadelijk naar boven voor mijn schoenen, want het was al laat, zei oom.”

Dora dacht even na. Ze haalde zijn bed af, ruimde nog wat op en wist Tommie inmiddels op 't hart te drukken, dat hij straks beneden nog niet over dat schaatsenrijden moest praten; hij moest er maar mee wachten tot hij om twaalf uur uit school kwam. Want tante Nella hield niet van praten aan de ontbijttafel. Dan moest er gegeten worden en vlug ook. Oom moest immers naar de fabriek en Tommie naar school en er wachtte zoveel werk!

Ze gingen naar beneden. Het was lekker warm in de huiskamer, oom Janus had de kachel flink opgestookt. Straks, als zij ontbeten hadden, wist Dora, liet tante de kachel weer bijna uitgaan. Maar dat moest nu eenmaal vanwege de kolen-schaarste.

Tante Nella kwam binnen. En nadat ze haar goedenmorgen gewenst hadden, begon tante bedrijvig thee te zetten, boterhammen te smeren en inmiddels aan Dora op te geven, wat zij dadelijk na het ontbijt te doen had: bedden opmaken, kleedjes kloppen, aardappelen schillen. Dora luisterde met slechts een half oor. Zij kende de regels van het werk immers wel! 't Was iedere morgen hetzelfde, en zó saai!

„Je luistert toch wel, kindje?” vroeg tante.

„Ja zeker, tante,” zei Dora. Maar zij vond dat schaatsenrijden veel belangrijker dan de haar wachtende morgentaak en haar gedachten waren er dan ook voortdurend mee bezig. Moeder had haar al die huishoudelijke werkjes goed geleerd en zij was er handig in. Maar vanmorgen wilde er niets vloten. Want plotseling verlangde ze naar 'n beetje plezier. Toen moeder naar het ziekenhuis ging, het huis gesloten werd en Tommie en zij zolang bij oom Janus en tante Nella hun intrek moesten nemen, had tante dadelijk vastgesteld, dat ze haar clubmiddagen voorlopig maar stop moest zetten. Twee kinderen! Dat gaf al een drukte van belang en dan nog die bonnen en punten! Neen, alle zeilen moesten worden bijgezet om klaar te komen.

En Dora had tante groot gelijk gegeven. Nu moeder ziek was, paste het niet aan pretjes te denken en zij had er ook totaal geen zin in. Maar moeder ging goed vooruit, al ging het niet zó vlug als zij gehoopt hadden. En gedurende al die weken bij tante had zij niets anders gehoord dan:

„Kindje, doe dit even” en „Kindje, als je klaar bent, ga dan gauw”

Als tante vandaag nu eens zei: „Kindje, ga jij Woensdagmiddag met Tommie naar het ijs en blijf er maar de hele middag plezier maken!” Ja, als tante dat nu eens zei! Maar dat gebeurde niet!

Het hing eigenlijk helemaal van Tommie af. Wanneer hij maar flink zeurde — en dat kon hij zo goed — dan had zij misschien een kleine kans, maar ze wilde hem daar niet toe aanzetten, want dat was niet eerlijk, en ook had zij moeder beloofd alles te vermijden wat tante onaangenaam kon zijn. Tante riep. Zij moest naar beneden, en daardoor kreeg ze meteen gelegenheid even gauw op de keukenwekker te gluren. Pas elf uur! Zij had het uurwerk wel 'n duwtje willen

geven. Die ochtend boven in de koude slaapkamers duurde veel langer dan anders.

Maar eindelijk werd het toch twaalf uur. En kort daarop hoorde zij 'Tommie's stem. 't Kwam mooi uit, dat ze met haar werk net tot aan de trap genaderd was, want nu hoorde ze vanzelf wat er beneden gezegd werd. . . . „en tante Nella, de singels zijn dicht en alle jongetjes van school gaan morgenmiddag rijden, en mag ik dan ook, tante?” Tommie's stem klonk nòg vleierend.

„Je hebt niet eens schaatsen,” hoorde Dora tante zeggen.

„Ja, die heb ik wel.” Tommie's stem begon al dreinerig te klinken.

Dora stond met stoffer en blik boven aan de trap en praatte in gedachten mee; nee, nu moest hij niet brutaal worden, dan liep het mis.

„En waar zijn die schaatsen dan?”

„In de koffer op zolder,” prevelde Dora, „de mijne ook.”

„D. . . . dat weet ik niet, maar Dokie weet het wel; en Dokie moet het mij leren!”

„Goed zo,” prevelde Dora.

Maar tante zei: „Ga je aan 't commanderen? Nu, we zullen wel zien, als oom thuiskomt; die moet het maar zeggen!”

De stoffer kwam in beweging, Dora veegde nadenkend de treden. Moest oom het nu zeggen? Tante bedisselde altijd wat er met hen gebeuren of niet gebeuren moest. En nu ineens moest oom het zeggen! Als dat maar goed ging! Want wat had je eigenlijk aan oom? Hij was altijd zo stil; ging naar de fabriek, kwam thuis, nam de krant, rookte zijn pijpje, en verder niets. Maar in elk geval had tante niet gezegd dat het niet mocht, en daarmee was al veel gewonnen.

Dora was juist klaar met de trap, toen tante haar riep om tafel te dekken.

Oom was laat die middag. Zij zaten al en zouden maar vast beginnen, toen ze hem de sleutel in het slot hoorden steken. Tommie maakte zich gereed tot de aanval, en oom was maar nauwelijks binnen, of hij begon.

„W. . . . wat? Morgenmiddag rijden?” vroeg oom 'n beetje afwezig. „O ja, 't is morgen Woensdag.” En daarna op een vraag van tante: „Ja, de singels zijn dicht, en ik denk ook wel te vertrouwen! Als we vanavond uit het ziekenhuis komen, zal 'k wel even poolshoogte gaan nemen. Maar zeg eens, Tommie, Dora gaat mee, en je doet wat zij zegt, anders ben ik niet verantwoord tegenover je moeder!”

„Ik mag! Ik mag!” jubelde Tommie.

Dora had graag mee willen jubelen, maar ze vond het in tegenwoordigheid van tante veiliger om zich stil te houden.

„En nu die kleine mond dicht,” gebod oom vriendelijk.

„Waren jullie al begonnen?” Oom keek vragend de kleine kring rond.

„Nee,” zei tante. „We moeten nog bidden ook.”

„Eerbiedig dan,” vermaande oom.

Na het „amen” nam tante de grote pan van de kachel, schepte de borden vol, en omdat de vleesbonnen verbruikt waren, kregen ze een stuk gebakken vis bij hun stampot. Over dat schaatsenrijden werd niet meer gesproken.

Maar toen Tommie met een warme maag en een dik jasje aan gereed stond weer naar school te gaan, en 'n paar maal flink nieste, zei tante: „Als jij morgen maar niet duchtig verkouden bent, ventje! Want dan komt er van dat rijden niets!” 's Avonds ging Dora met oom Janus mee naar het ziekenhuis. Een pittige vrieskoude maakte de wandeling er heen tot een genoegen.

Het bezoeken was van halfzeven tot halfacht en oom zorgde altijd, dat ze er precies op tijd waren, om het volle uur bij moeder te kunnen zijn; bij moeder, die altijd zo hunkerend naar ieder bezoekje van hen verlangde.

De grote deur van het ziekenhuis, die gewoonlijk aanstond, was nu potdicht; ze moesten bellen. „Ook al voor de koude,” bedacht oom.

Nadat een vriendelijke zuster hen opengedaan had, gingen ze door de brede gang de trap op; tegenover de trap was het zaaltje waar moeder lag. En natuurlijk lag moeder met haar gezicht naar de deur gekeerd, die zij de laatste momenten geen seconde uit het oog verloren had.

„Zo zus, hoe gaat het er mee?” vroeg oom, op de stoel naast het bed plaats nemend. Dora stond er tegen geleund en moeder hield als naar gewoonte haar hand vast.

„Je ziet er niet zo goed uit als de laatste keer! Scheelt er iets aan?”

„'n Beetje hoofdpijn,” bekende moeder. „Het was vannacht druk op de zaal; we hebben geen van allen een oog dicht gedaan. Maar dokter was tevreden,” stelde zij dadelijk gerust. „Hij dacht wel dat ik met het Kerstfeest thuis zou zijn!” Bij dit laatste keek moeder met een lieve blik Dora aan.

„Echt, mams?” Dora kneep stevig moeders hand.

„Misschien, hoor,” waarschuwde moeder. „Laten we niet voorbarig zijn. Hoe is 't met Tommie?”

„Goed, mams. Hij was verkouden, maar niet erg.”

„Hij moet morgen op de schaats,” vulde oom aan. „Alle jongetjes van school gaan, dus hij vanzelf ook, hè!”

Ze lachten.

„Och, zegt hij nog altijd „de jongetjes”,” zei moeder, alsof ze Tommie in geen tijden gezien had. „Het blijft toch zo'n baby, al is hij al bijna zeven. Maar zeg, Janus, als hij morgen nog verkouden mocht zijn, laten jullie hem toch niet gaan, wel?”

„Vanzelfsprekend niet,” beloofde oom.

Dora voelde iets als lood naar haar schoenen zakken. Moeder in het ziekenhuis was natuurlijk veel bezorgder over hen dan moeder thuis, waar ze zelf kon zien of iets werkelijk kwaad kon of niet, maar zij hadden met die bezorgdheid van mams rekening te houden. Neen, zij moest dat schaatsenrijden maar uit haar hoofd zetten. En toch . . . als hij morgen nu eens beter was. Zij wilde toch zo dolgraag, want het weer kon immers ieder ogenblik omslaan in een miezerige regen. . . . Maar niet meer aan denken, ook niet aan die regen!

„Wat ben je stil, Dokie,” zei moeder met een bemoedigend drukje op haar hand. Maar zelf had ze ook niet veel te vertellen; die hoofdpijn was zeker erger dan ze weten wilde. Het ontging oom evenmin.

„We moesten maar niet te lang blijven, zus.”

„Zo akelig voor jullie om dadelijk weer die koude in te gaan,” vond moeder.

„Dat valt best mee! We kunnen door de Langstraat gaan en dan zo een kijkje op de singels nemen. Er wordt daar ook 's avonds druk gereden, en 't ijs moet er heel betrouwbaar zijn. Maar ik wil mij overtuigen, voordat ik de kinderen er heen stuur.”

Oom stond op, ze namen afscheid. „De groeten aan tante Nella, Dokie, en geef Tommie een zoen van me.”

„Ik zal het doen, mams! Dag, mams.”

De zware deur van het ziekenhuis viel weer achter hen dicht. „En nu maar eens flink de pas er in gezet,” zei oom. „Want m'n voeten zijn in dat verwarmde ziekenhuis kouder geworden, dan op de wandeling er heen!”

Ze gingen onder het viaduct door de Langstraat in en kwamen zo op de singel. Vanuit de verte hoorden zij het krassen van de schaatsen al.

Op de brug bleven ze staan en keken naar beneden. Het was een leuk gezicht. De singel was spaarzaam verlicht, op de kant brandde slechts hier en daar een lantaarn. Maar de maan was opgekomen en in dat stille licht zwierden de mensen als donkere, zwijgende poppen over de zilverwitte baan.

Oom wees aan: „Kijk die daar! Een echte hardrijder, hoor! Deze doet het mooier! Pas op, vriend, nou ga je te ver beentje over. Hola! Ja, dat dacht ik wel, daar ligt hij al! Hè, m'n oude Friese hart krijgt zin om ook nog eens de schaatsen onder te binden! Zullen we een baantje pakken, meid?”

„Meent u dat, oom?” Bijna ontsteld keek Dora naar oom Janus op. Dit had zij allerm minst verwacht!

„Wis en zeker meen ik dat! We zijn vroeg en kunnen nog

wel 'n half uur rijden, zonder dat tante ongerust wordt."

„Maar onze schaatsen dan, oom!”

„Ja, die kunnen we niet eerst gaan halen, want dan wordt het te laat. Maar er woont hier in de buurt iemand van de fabriek en die zal ze mij wel willen lenen; voor jou zal er ook wel iets zijn; ze hebben daar zoveel kinderen van verschillende leeftijden!”

Ze gingen terug, de Langstraat in. Oom belde ergens aan. Een jongen van ongeveer Dora's leeftijd deed open.

„Dag Rinus! Is je vader thuis?”

„Nee, mijnheer Feenstra. Moest u hem hebben?”

„Hem niet, maar zijn schaatsen. Ik wilde met mijn nichtje een baantje rijden.”

„O, maar dan kunt u de mijne wel krijgen, ik rijd vanavond toch niet meer.”

„En mijn nichtje? Heb je voor haar ook een paar?”

De jongen stak zijn hoofd naar buiten en nam Dora met zijn blikken op, of hij haar van boven tot onderen de maat moest nemen.

„Het is alleen maar voor haar voeten,” lichtte oom, met een knipoogje naar Dora, hem in.

„O!” zei de jongen 'n beetje onnozel en dan: „Ik denk dat die van Marie haar wel zullen passen.”

Hij ging naar binnen en kwam even later terug met twee paar schaatsen. „U treft het, mijnheer Feenstra, de mijne zijn pas geslepen, ze moeten alleen nog wat afgereden worden.”

„Dat tref jij dan ook,” vond oom, „je krijgt ze terug als 'n paar fijne hardrijders!”

De jongen grinnikte en deed zo gauw mogelijk de deur dicht; hij had al langer dan hem lief was met z'n dunne jasje aan in de vrieskou gestaan.

Dora gunde zich bijna de tijd niet om met oom in de pas te

blijven. Zij had wel vooruit willen hollen, om geen minuut van het kostbare half uur te verliezen. Toen oom nog bezig was, had zij de schaatsen al onder, ze zou maar vast 'n paar slagen doen.

Maar wat viel dat tegen! Ze zwaaide voor- en achteruit met armen, die door de lucht maaiden als molenwieken en kwam toen met een bocht weer terecht op de plek, waar zij zo juist gezeten had.

„Zo schiet je niet op, meiske!” grijnsde oom Janus. Hij stond te stampen, voelde nog eens of de schaatsen goed zaten en zei toen: „Leg maar op, ik zal je slepen en dan zul je gauw genoeg de slag weer te pakken hebben!”

En toen gingen ze er vandoor.

Ooms brede rug was als een beveiligende muur vóór haar, en ooms stevige handgreep gaf Dora, eerder dan zij gedacht had, haar zelfvertrouwen terug. Ze durfde zich te laten gaan

in al bredere slagen. Bij een bocht, waar ze wat langzamer moesten, keek oom glimlachend om. „Hoe gaat het er mee?” „Fijn!” riep Dora met 'n dankbare klank in haar stem. Ze reden tot de onverbiddelijke klok van de grote kerk acht uur speelde. En toen zei oom: „Afbinden, meisje, anders wordt tante ongerust; we zijn toch al aan de late kant.”

De schaatsen werden teruggebracht, en strompelend aan ooms arm kwam ze thuis. In de huiskamer zat tante Nella omringd van naaiwerk. Tommie was al naar bed.

„Jullie zijn laat,” merkte tante op.

Oom vertelde met 'n paar woorden van moeder en hoe ze toen maar 'n baantje gereden hadden.

Aan dit laatste schonk tante geen aandacht. Ze zei: „Nee, kindje, niet bij de kachel gaan staan, dat is niet gezond.” En: „Hier, kindje, zet eens netjes voor tante deze drukknopen aan.” Over het bruingestreepte tafelkleedje schoof tante Nella een kledingstuk naar haar toe.

Dora keek er met onwillige ogen naar. Waarom kon ze nu niet gezellig op het kleedje voor de kachel gaan zitten, met opgetrokken knieën, de armen er omheen geslagen, vertellend van dat fijne half uurtje op het ijs? En dan natuurlijk tante luisteren en meegenieten. Zó zou het thuis bij moeder gegaan zijn. En die drukknopen zette je intussen wel even aan, daar praatte je niet eens over. Maar tante Nella gaf nergens om!

Verdrietig trok Dora de draad door het goed.

Het was stil in de kamer. Oom zat naast de kachel en rookte zijn pijpje.

Toen begon tante: „Was het niet te best met Lena? Wat scheelde er aan?”

„Hoofdpijn,” zei oom. „Maar dat was zo erg niet, want de

dokter was tevreden. Toch vond ik haar slapjes. Zij zal zich nog lange tijd wat moeten ontzien en versterkende middelen gebruiken.”

En dan weer tante: „Maar wij kunnen niet nòg meer doen.” Dora had over haar drukknopen heen zitten soezen. Ze was moe. Maar nu was ze opeens klaar wakker.

Wat bedoelde tante daarmee? Dat tante en oom met versterkende middelen zouden moeten bijspringen? Vast niet! Na vaders dood had moeder een kamer van hun huisje aan juffrouw Spoel verhuurd. Die was, net als zij en Tommie, zolang uit logeren gegaan. Maar ze kwam terug! En het geld dat zij betaalde had moeder steeds opzij gelegd voor kleren. Het moest dan nu maar voor melk en eieren gebruikt worden. Niks erg om nog een jaar langer in die oude, maar warme mantel te lopen, al had ze wel graag een nieuwe gehad. En als tante mocht bedoelen, dat ook moeder 'n poosje hier in huis zou willen komen, dan vergiste ze zich. Moeder verlangde net zo hard als zij om weer in hun eigen huisje en met z'n drietjes te zijn. Al had moeder dit nooit zo ronduit gezegd, zij meende mams daarin toch wel begrepen te hebben.

De drukknopen waren aangezet en tante zei: „Ga nu maar naar bed, kindje.”

Met houterig-aanvoelende benen zocht Dora haar kamertje op. Als zij morgen mocht rijden, zou ze dat stijve gevoel gauw genoeg weer kwijt zijn.

Hoe zou 't met Tommie gaan? O ja, ze moest hem nog een zoen van mams brengen. Behoedzaam sloop ze zijn kamertje binnen. Hij lag diep onder de dekens en snurkte door zijn verkouden neus als een groot mens. Voorzichtig gaf Dora hem een kus op zijn voorhoofd, dat klam aanvoelde. Als hij maar geen koorts heeft, dacht zij bezorgd.

De volgende morgen nam tante hem temperatuur op. Hij mopperde op dat „gekke ding”, dat als een dreigende vinger onder zijn arm gestopt werd.

Tante was tevreden; hij kon naar school.

Maar om twaalf uur zagen tante en Dora al dadelijk aan zijn verkouden neus en tranende ogen, dat er in elk geval die middag van schaatsenrijden niets kon komen. Zelf praatte hij nergens over en gaf daardoor de indruk dat hij te lusteloos was om nog aan het plannetje te denken.

Ze aten erwtensoep. Tommie begon te schrokken.

„Kalm aan, m'n jongen,” vermaande tante.

„Ik moet mijn schaatsen nog halen!” zei Tommie opeens onstuimig.

„Maar lieve jongen, je begrijpt toch wel dat je met die verkoudheid niet op het ijs mag! Je zou ziek worden!”

„Waarom niet? Als ik toch naar school kan. . . .!” riep Tommie.

Tante keek besluiteloos naar oom Janus.

„Moeder wilde het niet hebben,” hielp Dora zacht herinneren.

Tommie had het toch verstaan. „Maar jij gaat wel! Dokie gaat wel rijden!”

„Natuurlijk gaat Dokie óók niet! Eet nu maar je bord leeg. Een paar avonden vroeg naar bed, dan ben je Zaterdag weer beter. En wat zul je dan heerlijk schaatsenrijden,” troostte tante.

„Zaterdag dooit het!” Pats! Tommie's lepel kletste in de erwtensoep; met de armen voor zijn ogen begon hij stil en verdrietig te huilen.

„Kom, kom,” suste oom. „Zaterdag dooit het nog niet! 's Kijken wat het weerbericht zegt.” Oom haalde de krant uit de hanger en sloeg hem open. „Nou, Tommie, dat valt

mee, hoor! We krijgen nog meer vorst, jongen! En een kou. . . .! Daarbij vergeleken is de noordpool nog niks! En daar staan nu al de ijsberen in hun nagels te blazen om warme tenen te krijgen en lopen de pinguïns, je weet wel die deftige ijsvogels, met wintervoeten!”

Dora keek half verbaasd, half lachend, oom aan. Zij was zoveel gekheid van hem niet gewend. Tommie, nog steeds met de arm voor zijn gezicht, scheen te luisteren.

„Ik wacht het niet af,” redeneerde oom. „Ik kruip zo van de fabriek in bed met een warme kruik! Wat denk jij, Dokie? Of zullen we ons warm rijden op de singels?”

Al pratend had oom Tommie's arm weggetrokken. En Tommie keek naar oom op met zo'n behuïld en rood geplekt gezicht, dat iedereen medelijden met hem kreeg.

„En wil jij dan óók mee?” vroeg oom.

Tommie knikte hevig van ja.

„Dan nu maar flink je erwtensoep opeten.”

Maar Tommie, die niet van erwtensoep hield, schudde vol afkeer van neen.

„Je mag het laten staan,” zei tante goedig.

„Alstublieft,” antwoordde Tommie gedwee.

Dora bedacht, dat tante misschien goed zou vinden, als zij een spelletje met hem deed. Het gewone werk was klaar en zij zou wel vlug de vaat wassen.

Maar nog voor zij het kon vragen, bleek tante een ander plan te hebben. „Kindje, nu kun jij vanmiddag mooi de keukenkachel poetsen. De werkster zou het weken geleden al gedaan hebben, maar zij liet me in de steek!”

Teleurgesteld keek Dora op haar bord en tante zag het.

„Je hoeft het niet voor niemandal te doen, kindje, ik wil je er wel wat voor geven!”

Dora kreeg 'n kleur als van 'n pioenroos. „Dat bedoel ik niet,

tante. Ik wilde met Tommie 'n spelletje doen!”

„Dat kan immers nog als je klaar bent! Je hoeft toch niet de gehele middag op die kachel te poetsen!”

Daar had tante gelijk in, moest ze toegeven.

Maar o, wat is het hier saai, dacht ze, toen zij na het vaatwassen aan de kachel zou beginnen. Tommie was binnen in ooms stoel in slaap gevallen.

En als ze nu zeker wist dat zij straks als ze klaar was en hij z'n slaapje uit had, met hem het beloofde spelletje mocht doen, dan kon de middag toch nog iets prettigs voor hen beiden opleveren. De mogelijkheid bestond evenwel, dat tante dan weer een ander werkje voor haar had en haar belofte totaal vergeten was. Maar vooruit, ze zou die kachel, nu ze hem toch onderhanden had, een flinke opstopper geven, dan werd zij meteen warm; want altijd werd ze door tante de kou ingejaagd! Was zij, zolang het vroom, hier wel ooit eens goed warm geweest? Nooit. Hè, ze zou wel flink hard met die ringen willen gooien! Maar dan werd Tommie misschien wakker. En het hielp ook niet!

Opeens rolden er 'n paar dikke tranen over haar wangen. Zij veegde ze weg, maar er kwamen onmiddellijk nieuwe.

Ze ging eens kijken in het keukenspiegeltje. Nee maar, wat zag ze er uit! Een gezicht vol zwarte vegen! En daar over heen hadden de tranen hun natte spoor achtergelaten. Ik lijk assepoester wel, dacht ze; en als al die nattigheid nu eens op mijn gezicht ging vast vriezen, dan was ik assepoester met een betoverd gelaat! Opeens begon ze te lachen.

Als moeder haar zó eens kon zien! Wat zouden ze samen 'n pret hebben! En die gedachte monterde Dora weer 'n beetje op.

Tante Nella kwam thuis van het ziekenbezoek, dat ze altijd tweemaal in de week aan moeder bracht. Ze prees Dora, om-

dat de kachel er zo keurig uitzag en vroeg of ze nu nog gauw even zeep wilde halen.

„Goed,” zei Dora. „Geeft u maar geld!” Het kon haar eigenlijk niet meer schelen, de middag was toch voor het grootste gedeelte om.

Toen ze terugkwam, zat tante aan tafel met Tommie een spelletje te doen.

„Wil jij nu een kopje thee zetten, kindje, en kijk maar in 't buffet of er nog wat lekkers is.”

Dat vond Dora nu weer prettig. Zij hield van die werkjes en ze zou het goed doen ook!

Tante zat met haar rug naar het buffet. En Dora, met haar hoofd er half in, inspecteerde wat er al zo aanwezig was. Een ontbijtkoek! Prachtig, die kreeg de ereplaats op de theetafel. Hij werd geflankeerd door een schaalje flikken en een busje biscuits! Was er nog meer? Neen, verder niets! Zij schonk thee in. „Tante, zal ik er maar iets bij leggen?”

„Goed, ga je gang maar, kindje,” zei tante.

Dora legde naast de kopjes een biscuit met een flik er boven op, en daarnaast een plak ontbijtkoek. „Alstublieft, tante. Hier, Tommie, je kinderthee,” plaagde ze hem.

Hij zag er na zijn slaapje ineens veel beter uit; het zou, juist als tante gedacht had, wel loslopen met zijn verkoudheid. Hij keek belangstellend naar zijn kopje. „O, wat veel!”

Het maakte tante opmerkzaam. Ze keek naar al dat lekkers en dan naar Dora en zei alleen maar: „Heksje!” Tante maakte ook geen aanmerking, toen zij met haar kopje het warmste plekje van de kamer opzocht. En dat was ooms stoel, naast de kachel.

Het bleef vriezen! Tot grote opluchting van Dora, ook terwille van Tommie! Zij had al eens angstig gevraagd: „Oom,

als het nu Zaterdag eens wèl dooit, wat dan met Tommie? Hij rekent er zo vast op, na alles wat u Woensdag zei, dat hij Zaterdag kan rijden."

„Over heel Europa ligt de vorst, en volgens de weerberichten zal deze nog wel even aanhouden," had oom gezegd. En hij had gelijk gehad.

De schaatsen waren van thuis gehaald en schoongemaakt. Tante Nella had bedenkelijk gekeken. Moest Dora ook mee? Die had toch al 'n keer gereden? En wist oom dan niet hoeveel werk er 's Zaterdags te doen was?

Dora had al haar hoop vervlogen gezien.

Maar oom had gevraagd: „Zaterdagsmiddags ook? Wat dan?"

„Aardappelen schillen voor de Zondag!"

„Ik zal de Zondagse piepers schillen, als ik van de fabriek kom! Wat nog meer?"

„Ze moeten in 't bad!"

„Ik zal ze wassen!"

Tante had haar hoofd geschud en Dora meende haar zaak al verloren.

Maar oom was plotseling ernstig geworden.

„Nella, de winter is er niet alleen om verkleumde ledematen uit te delen. Hij nodigt ook tot een feest! En wij moeten dat verstaan."

„Het is goed," had tante berustend gezegd.

En nu was het Zaterdagmorgen. Dora draafde, klopte, veegde! Beneden scheen tante er ook een vaartje in te zetten; het was pas negen uur en de bruine bonen kookten al. Dora rook ze, terwijl ze op de slaapkamers de boel beredderde.

Toen oom uit de fabriek kwam, waren de Zondagse aardappelen geschild en stond de pan met bruine bonen op tafel. Ze konden zó beginnen.

Een half uur later waren ze op de baan. Tommie, tussen oom

en Dora in, holde aan hun hand over het ijs, dat hard was als graniet. Hij kwetterde als 'n jonge mus, viel, liet zich weer optrekken, maar het gelukte oom noch Dora hem de slag te leren.

Daar kwam Rinus aan!

„Zal ik hem eens van u overnemen, mijnheer Feenstra? Zó leert hij het nooit!”

„Ga je gang,” zei oom.

Rinus trok Tommie's handen omhoog, schaatste wijdbeens achter hem aan. „Een-twee, een-twee!”

„Die leert het hem wel,” zei oom. „Leg jij maar op, Dora! Daar gaan we!”

Met 'n heerlijke vaart zwierde Dora achter oom aan.

Na een poosje kwamen ze Rinus weer tegen. Nu trok hij! Niet alleen Tommie, maar ook nog een hele sliert vriendjes uit Tommie's klas, die zich aan elkanders jasje vasthielden.

„Opzij voor de komeet!” schreeuwde Rinus. „Ik kom met een staart!”

Lachend lieten oom en Dora hem passeren.

Toen ze hem weer tegenkwamen, vroeg hij: „Mijnheer Feenstra, wilt u misschien 'n poosje voor komeet spelen?”

„Goed!” lachte oom en nam de hele sliert van hem over.

„Nu wij 'n baantje,” stelde Rinus aan Dora voor. En al rijdende vertelde hij, dat hij de enige broer was tussen zes zusters. Dat was wat! Ze hadden altijd werkjes voor hem! Nauwelijks was hij thuis, of hij moest Jan-draag-an spelen!

Eens was hij ziek geweest, griep of zoiets, hij wist het zelf niet meer. Toen had hij in plaats van zes zusters ineens zes moeders gehad. Maar dan ben je uit! . . .

„Hola, wat ga je nou doen?” Dit laatste was tegen Dora, omdat ze in een lach geschoten was, die haar bijna het evenwicht deed verliezen.

Ze haalden oom Janus en Tommie in. Oom had dicht bij de brug een tentje ontdekt, waar ze taai-taai verkochten. En nu wilde oom tracteren. „Gaan jullie zolang op de kant zitten en let op Tommie, dat hij er niet in zijn eentje vandoor gaat, want die kleine durf-al is daartoe in staat.”

Oom krabbelde met zijn schaatsen aan tegen de walkant op. Hij kwam een ogenblik later terug met uitpuilende jaszakken!

Ze hadden allemaal honger gekregen van het baantje rijden; die bruine bonen telden al lang niet meer mee! En oom had voor een goede voorraad gezorgd. Ze smulden! Het werd een ijsfestijn, zoals ze in geen jaren gekend hadden.

„Nu maar weer op de schaats,” commandeerde oom.

Ze reden tot hier en daar in de stad 'n lichtje begon te twinkelen. Toen zei Rinus dat hij naar huis ging, want hij moest nog zes paar Zondagse schoenen poetsen. En oom vond dat het voor hen ook tijd werd.

Terwijl ze stonden af te binden, schoot het oom te binnen, dat hij een briefje bij zich had, hem door iemand van de fabriek overhandigd met het verzoek, dit bij juffrouw Sanders af te geven.

„Dora, ga jij dit even bij juffrouw Sanders brengen. Intussen loop ik met Tommie naar huis. Weet je waar die juffrouw woont?”

Dora wist het niet.

„Ginds is een kinderbaantje. Dat stelletje, dat Rinus achter zich aansleepte, bleek daar vandaan te komen, en ik bracht ze er weer heen, omdat ik niet wist welke opdracht die peuters misschien van hun ouders gekregen hadden; en Rinus dacht daar natuurlijk niet aan. Op de hoogte van dat baantje moet het zijn, kijk maar eens; de naam staat op de deur.”

Dora nam de brief aan en ging op zoek naar het aangeduide adres, dat zij zonder veel moeite vond.

Voor zij aanbelde, keek ze nog eens om naar oom en Tommie. Maar die waren reeds uit het gezicht verdwenen.

II. HET SPINNEWIEL-VROUWTJE

Op haar bellen deed een klein vrouwtje met een fris, appelrond gezicht de deur open. „Zo, jongedame, wat is er van je dienst?” vroeg ze opgewekt.

Dora overhandigde de brief.

„Die is van mijn broer,” zei 't vrouwtje dadelijk „Moet je op antwoord wachten?”

„Dat weet ik niet,” zei Dora. „Maar ik geloof het niet.”

„Kom dan even binnen en wacht tot ik de brief gelezen heb, dan zullen we het gauw genoeg weten.” Zij duwde Dora een kamer in en gaf haar een stoel.

Terwijl de juffrouw las, keek Dora eens rond. Het zag er hier behaaglijk uit.

In een hoek van het kleine vertrek straalde het haardje een warm, rood licht uit; poes zat er naast op een stoof.

Op een kastje stonden twee koperen kannen met in het midden een koffiekkan met een kraantje! Alles glom en blonk in dat kleine kamertje.

Maar 't mooiste was nog dat ding daar vlak voor het raam, een groot wiel met een pluk wol er naast: een spinnewiel.

Als klein meisje was ze in 't bezit geweest van een sprookjesboek, waar een vrouwtje-Spinnewiel in voorkwam. Later had ze wel eens een echt spinnewiel gezien. Maar hoe je nu van zo'n pluk ruwe wol een draad kon maken, dat was haar altijd een raadsel gebleven.

Ze keek zo vol aandacht naar dat spinnewiel, dat ze niet eens bemerkte hoe juffrouw Sanders haar in stilte gadesloeg.

„Weet je wat dat is?” klonk het opeens.

Dora knikte. „Dat is een spinnewiel. Maar ik begrijp niet hoe het werkt.”

„Wou je het eens zien?”

„Graag! Maar ik ben bang dat tante op mij zit te wachten, ik moet nu naar huis.”

„Wil je mij vanavond een uurtje gezelschap komen houden? Dan zal ik het je voordoen. Mijn broer schrijft, dat hij niet kan komen en dat spijt mij, want dan ben ik de gehele avond alleen. Als jij nu kunt komen, zou ik dat fijn vinden.”

„Als tante het goed vindt.”

„Prachtig, maar hoe heet je eigenlijk?”

Dora noemde haar naam.

„Dorothea toch zeker!” meende juffrouw Sanders.

Dora had moeite haar lachen in te houden; het klonk zo

deftig, dat Dorothea. „Ik heet wel zo, maar ik word Dora genoemd, ziet u?”

Juffrouw Sanders knikte. „We zullen dan nu maar afscheid nemen, want ik moet nog heel wat afspinnen. Je komt er zelf wel uit, hè? Trek de deur vooral goed dicht.” De juffrouw ging achter haar spinnewiel zitten.

„Dag, juffrouw Sanders,” zei Dora.

Plotseling scheen het sprookje uit haar kinderboek hier levend te zijn geworden: de zwarte poes naast het vuur, vrouwtje-Spinnewiel bij het raam, waar ze de draad door haar vingers liet glijden. En een koffiekant met een kraantje!

Tante vond het goed! Dora mocht 'n uurtje naar juffrouw Sanders, die geen onbekende voor haar en oom was.

Om zeven uur stond Dora voor het huis van juffrouw Sanders. Ze had nauwelijks aangebeld of de deur ging al open.

„Wat is het koud,” babbelde juffrouw Sanders, terwijl ze Dora haar muts en mantel op de kapstok liet hangen. „Maar voor mij is het best weer; want wat ik gesponnen heb, verwerk ik al breiende tot wanten; lekkere, dikke wanten, die de mensen graag kopen.”

De juffrouw schonk thee en gaf er koekjes bij. Dat vond Dora wel allemaal heel fijn, maar toch hoopte ze, dat de juffrouw gauw aan het spinnen zou gaan, en dat zij er niet alleen naar kijken mocht, maar het zelf ook eens proberen.

„Kom maar naast mij zitten,” zei de juffrouw, toen ze thee gedronken hadden.

Het spinnewiel-vrouwtje begon te trappen, het grote wiel draaide, en als vanzelf gleden er een platte draad door haar vingers, die in een gaatje verdween, om aan de andere kant mooi rond op de spoel terecht te komen.

O, hé! dacht Dora, dat kan ik óók wel! Je houdt maar vast,

je trapt maar en dan komt er vanzelf een draad.

„Mag ik het eens proberen?” vroeg ze schuchter.

Dat mocht. De juffrouw stond op en Dora nam haar plaats in. Ze kon 'n beetje orgelspelen, en omdat je daarbij ook trappen moet, verwachtte ze dat het trappen met één voet geen moeite zou geven.

Maar wat viel dat tegen! Telkens als ze het grote wiel 'n beetje op dreef had, scheen het een kuur te krijgen en sloeg het terug.

Met de pluk wol, die ze in de ene hand moest houden, om met de andere de draad te leiden, ging het al niet beter. In plaats dat er een mooie, platte draad het gaatje in wipte, werd de wol in haar handen een kwast, die voor het gaatje bleef steken en dan zei het wiel ook „stop”.

De juffrouw moedigde haar aan: „Doorzetten maar, je haalt het wel!”

Ze tobden samen wel 'n half uur lang. Dora met 'n kleur als vuur, de tanden in haar onderlip geklemd; de juffrouw met een oneindig geduld.

En eindelijk, eindelijk kwam er iets te voorschijn dat werkelijk een draad kon heten. Hij kronkelde wel 'n beetje en was ook niet overal gelijk, maar hij was bruikbaar, zei juffrouw Sanders.

Dora voelde die uitspraak als een overwinning! Ze mocht hem mee naar huis nemen. Vóór hij evenwel in haar zak verdween, moest Dora er telkens naar kijken. Dit had zij maar eventjes gauw zelf gedaan, uit een ruwe pluk wol gesponnen! Maandagavond ging hij mee naar het ziekenhuis. Moeder zou er verbaasd van staan!

„Zou je er graag les in willen hebben?” vroeg het spinnewiel-vrouwtje, „zodat je het goed leert met kaarden en twijnen en alles wat er zo bij hoort?”

Dora keek haar aan. Dat woord „les” betekende natuurlijk lesgeld en of moeder, nu zij versterkende middelen nodig had, dat zou kunnen betalen. . . .

„Ik zou het natuurlijk moeten vragen en dan zal moeder willen weten hoeveel het lesgeld is.”

Het vrouwtje dacht na. „Kun je goed breien?”

„O ja, ik brei thuis bijna alles!”

„Als jij me ’n beetje met het breien van de wanten kunt helpen, dan geef ik je later die lessen gratis! Zolang het vriest, kan ik het werk haast niet af, maar als de dooi invalt, wordt dat dadelijk minder en blijft er genoeg tijd over om je te leren spinnen. Zou je moeder het goed vinden? Of kun je haar, nu zij ziek is, daar niet mee lastig vallen?”

Dora was verbaasd dat juffrouw Sanders zoveel van hen wist. „Moeder gaat goed vooruit en zal het vast wel goed vinden. Maar van tante weet ik het niet,” antwoordde Dora onzeker. Verbeelde zij ’t zich, of speelde er een glimlach om de mond van het spinnewiel-vrouwtje? Verlegen keek Dora het raam uit.

„Ik zal je een briefje voor je tante meegeven, dat is beter dan een mondelinge boodschap. En als je mag, moet zij maar zeggen wanneer zij je missen kan. Voor mij is ieder uur van de dag hetzelfde; ik zal al blij wezen, wanneer ik ’n béetje hulp heb.”

Terwijl de juffrouw het briefje schreef, bewonderde Dora nog eens haar zelfgesponnen draad. Juffrouw Sanders stopte haar, gelijk met het briefje, nog gauw een pepermuntje toe. Toen ging Dora met een popelend hart naar huis.

Wat zou tante zeggen? Zij moest maar dadelijk met de deur in huis vallen, de draad laten zien, het briefje geven, en alles waar oom bij was.

Maar zou dat helpen? Oom bemoeide zich wèl met hun

schaatsenrijden. Dit was echter heel iets anders. Nu kon oom wel eens denken: vechten jullie dat samen maar uit. En wie 't dan verliezen zou, dat was niet moeilijk te raden.

Tommie deed haar open. Dora gunde zich de tijd niet haar goed op de kapstok te hangen, ze liep regelrecht naar binnen. Oom zat op zijn gewone plaatsje bij de kachel en tante aan tafel met het theeblad voor zich.

„En kun je nu spinnen?” plaagde oom dadelijk.

Als antwoord trok Dora heel langzaam de meterlange draad uit haar zak. „Alstublieft!” zei ze.

„Heb jij dat zelf gedaan, kindje?” vroeg tante verwonderd en vol belangstelling.

„Ja, tante, en hier is een briefje voor u van het spin. . . . ik bedoel juffrouw Sanders en . . . enne. . . .!”

Ze had wel willen blijven doorpraten, maar tante zei: „Zou je niet eerst je goed in de gang hangen?”

Dora ging en tante las het briefje.

Bij haar binnenkomen keek tante Dora bedenkelijk aan. „Dat is nu alles goed en wel,” zei ze, „maar wat heb je er aan, zolang je zelf geen spinnewiel bezit en ook geen wol hebt? Bovendien,” en hier keek tante over haar schouder heen naar oom Janus, „heeft oom aan Tommie beloofd dat hij, zolang het ijs goed is, iedere middag uit school tot donker mag rijden en dan natuurlijk onder jouw toezicht. Om er dan ook nog uren af te nemen voor juffrouw Sanders, dat gaat niet!” Neen, dat begreep Dora. Dat zou zelfs moeder niet goed gevonden hebben. Ze zocht naar een oplossing. En opeens schoot haar iets te binnen! Dat kinderbaantje! Als Tommie daar reed, en zij bij juffrouw Sanders voor het raam zat te breien, kon ze mooi toezicht op hem houden. Dan moest ze dat rijden er wel aan geven, maar dat hinderde niet. Want of het zo'n pretje zou zijn elke middag met Tommie op de baan rond te krabbelen, nu ze deze middag zo volop genoten had, dat betwijfelde ze.

Zij stelde haar plannetje aan tante voor, maar keek oom daarbij aan.

Oom knikte. „Op dat baantje kan Tommie geen kwaad en wat een mens in zijn jeugd leert, is meegenomen,” vond hij. Tegen Tommie zei hij, dat hij op dat kinderbaantje moest blijven, want dat anders de pret gauw uit zou zijn.

Tommie beloofde grif. Jongetjes van zijn school reden daar, dat had hij vanmiddag zelf gezien.

„Het is dus geen bezwaar dat jij daar ook rijdt,” zei oom met een ernstig gezicht.

Tommie vond het vreemd, dat de groten begonnen te lachen en nog harder lachten, toen hij zei: „Neen, helemaal niet.”

Met het trotse gevoel dat ze haar lesgeld ging verdienen, stapte Dora 's Maandags tegen vier uur de deur uit. Natuurlijk waren tante Nella's bezwaren niet weg te cijferen. Zij had geen spinnewiel. En hoe zou ze ooit aan de wol komen! Maar dat zou ze later wel zien. Als ze maar eerst kon spinnen. Misschien verdiende zij er op de een of andere manier wel een nieuwe mantel mee. En oom zei 't immers ook: wat je jong leert is nooit weg! Ze had Tommie's schaatsen bij zich; die zou hij bij juffrouw Sanders komen halen.

De juffrouw was zichtbaar verheugd haar te zien.

Dora vertelde de voorwaarde en de juffrouw zei: „Goed! Ga maar bij 't raam zitten.”

Ze gingen meteen aan 't werk; de juffrouw achter het spinnewiel en Dora met de breipennen. Even moest Dora onderbreken om Tommie op de schaats te helpen. Maar dan breide ze weer, met het puntje van haar tong tussen de tanden. Ze moest haar lesgeld verdienen!

Het was een makkelijk patroon, eigenlijk niet veel meer dan een rechte lap met een duim en dan de minderingen. De juffrouw naaide zo'n lap dicht en dan was het een want! Ze kwam ook niet eenmaal naar haar kijken en liet Dora rustig haar gang gaan.

Wat schoot ze fijn op! Tommie gaf geen moeite.

Ze keek op de klok. Nog tien minuten! Alleen de mindering nog. O, maar dan kwam ze vandaag nog met die eerste want klaar!

Precies op tijd hield zij de pen omhoog met nog één steek er op. De juffrouw liet haar bij zich komen. „Knap gedaan, Dorothea, je breit keurig,” prees ze.

Dora haalde Tommie van het ijs en ging voldaan naar huis. O, wat had ze vanavond veel aan moeder te vertellen!

Naar gewoonte stond Dora bij het bed met moeders hand in de hare en zat oom Janus er naast op de stoel.

Wat genoot moeder van haar verhaal over de ijspret en Jandraag-an met z'n zes zusters.

In lange tijd had Dora moeder niet zo hartelijk horen lachen. Maar ze keek bezorgd, toen Dora vertelde over haar breien bij juffrouw Sanders. „En je houdt zoveel van schaatsenrijden! Janus, als jullie weer komen, breng dan de schaatsen mee! Als ik jullie maar even om een hoekje gezien heb, is 't al goed en dan jaag 'k jullie binnen het kwartier de zaal af!” „Goed!” zei oom Janus, „je zult je zin hebben, zus!”

Weer buiten gekomen, maakte Dora een sprongetje aan ooms arm. „Eigenlijk is 't een heerlijke winter, hè oom?”

„Ja, dat zegt de schoorsteen ook,” spotte oom. „Maar mijn kolenhok grijnst met wijd open mond en vraagt: krijg ik nog wat?”

Er was in ooms spot iets dat Dora tot nadenken bracht.

„Neemt u van onze kolen! Toen moeder naar het ziekenhuis ging, hadden we nog bijna niets verstookt!”

Maar daar wilde oom niets van weten. Moeder mocht geen zorgen hebben over een schep kolen en een zwak mens had behoefte aan warmte.

't Liet Dora toch niet met rust. „U en tante zijn verleden jaar van Kerstmis tot Nieuwjaar uit logeren geweest! Kunt u dit jaar ook niet gaan, dat scheelt alweer een week!”

„'t Kan niet,” zei oom. „Ze hebben daar mensen in huis moeten nemen, 't is er al vol genoeg.”

Ja, dan was er niet veel aan te doen.

Terwijl Dora naast oom voortliep, rees er een onaangename

gedachte bij haar op. Als moeder nu eens zei: We hebben verplichtingen aan oom en tante, ze moeten gedurende de feestweek maar bij ons komen!

Neen, dat was onzin, dat kòn niet! Oom zei immers zelf dat moeder zwak was. Dan kon je toch geen mensen te logeren vragen. Oom alleen ging wel. Maar tante Nella! Die zou haar op de gewone manier voortdrijven met „kindje, doe dat” en „kindje, ga eens gauw. . . .!”

Zij zou zich natuurlijk niet bij moeder kunnen beklagen, want moeder moest ontzien worden. En van hun feestdagen kwam niets terecht. Neen, als moeder met Kerstmis thuis was, moesten ze met z'n drietjes Kerstfeest vieren, daar ging niets van af.

De volgende dag breide Dora bij juffrouw Sanders de tweede want af. Ze had zich moeten haasten, want Tommie was gevallen. Zijn schaatsen moesten opnieuw ondergebonden worden, en dat hield allemaal op! Maar nu legde zij de laatste hand aan haar breiwerk.

Juffrouw Sanders dribbelde wat heen en weer en stond ineens aan de andere kant van de tafel, tegenover Dora. „Dorothea, hier zijn tachtig centen, die heb je eerlijk verdiend met het breien van één paar wanten!”

Dora keek haar niet-begrijpend aan. „M. . . . maar,” stotterde zij, „ik brei toch voor m'n lessen.”

„Dat lesgeld is er afgetrokken. De prijs voor het breien van één paar wanten bedraagt één gulden! We hebben dus vandaag beiden verdiend. En als je nu helemaal klaar bent, haal Tommie dan van het ijs, dan vieren we deze dag met anijsmelk en een koekje!”

Dora wilde nog iets zeggen over dat lesgeld, maar de juffrouw weerde haar vriendelijk af. „Morgen is het Woensdag. Mogen jullie dan de gehele middag van je tante weg?”

„Ja, dat mag,” zei Dora, en ze rekende vlug uit, dat ze er morgen best twee klaar kon krijgen. Dan had ze één gulden zestig verdiend. Het kwartje van tante voor die roetzwarte kachel zonk er helemaal bij in 't niet!

Het gaf haar op weg naar huis zo'n voldaan gevoel, dat verdiende geld. En niemand die er iets van afwist! Ze kon er mee doen wat ze wilde!

Met Sinterklaas had ze niets gehad, Tommie ook niet. Dora had toen wel graag uit haar spaarpot een bouwplaat voor hem willen kopen, maar tante zei dat die dingen nog veel te duur waren en ze haar geld later beter kon besteden. Als het 'n beetje meeliiep, kon ze bij juffrouw Sanders nog vóór Kerstmis vijf gulden verdiend hebben. Dan zou Tommie z'n bouwplaat krijgen, duur of niet.

En o, wat zou ze allemaal voor moeder kopen!

Nee, nu moest ze niet dwaas gaan doen, want zij had die vijf gulden immers nog niet! Er kon nog van alles gebeuren.

Woensdagmiddag dreigde er al dadelijk tegenslag. Nadat Tommie 'n poosje gereden had, bond hij stilletjes zijn schaatsen af en kwam plotseling bij juffrouw Sanders voor het raam tegen Dora staan roepen, dat hij naar de grote baan wilde! Alle jongetjes gingen er heen.

Dora kwam naar buiten; ze lokte hem mee het ijs op, bond zijn schaatsen onder en vertelde hem dat hij op de grote baan omver gereden zou worden en dus veiliger op 't kinderbaantje kon blijven. Veel leuker!

Het dreigement van oom speelde haar wel even door het hoofd, maar verloor z'n waarde, toen Tommie zei dat hij naar huis wilde, als hij toch niet op de grote baan mocht!

Dora wist zich geen raad; wat moest ze toch beginnen!

Ze keek hulpzoekend om zich heen. Daarginds! Rinus!

Hij had haar al gezien en kwam naar hen toe.

„Ik moet juffrouw Sanders helpen, wil jij 'n poosje met Tommie rijden? Als ik klaar ben, kom ik hem wel ophalen.”

„Goed!” zei Rinus. „Kom maar, Tommie!”

„Blijven jullie 'n poosje weg?” fluisterde Dora Rinus in 't oor.

„Oké!” zei Rinus. „Doen we dan samen nog een baantje?”

„Als het kan,” beloofde Dora en haastte zich naar binnen. Ze herinnerde zich dat ze geen schaatsen bij zich had; maar met Rinus, die goeie lobbies, behoefde je het zo nauw niet te nemen.

Nog vlugger dan anders joeg ze de breipennen door het werk, zodat ook het tweede paar klaar kwam.

De juffrouw rekende met haar af en ze ging Tommie ophalen. 't Was hoog tijd, in de stad twinkelden al de eerste lichtjes. Gelukkig, daar kwamen ze aan. Met een brede zwaai draaide Rinus bij.

„Nu wij nog even! Bind jij je schaatsen af, Tom, en ga zolang op de kant zitten, we zijn zó terug!”

„'t Kan niet, Rinus, ik heb niet eens schaatsen bij me.”

Dora stak het puntje van haar tong in haar wang om niet te lachen.

Hij keek haar een ogenblik vorsend aan. „Als er sneeuw ligt zal ik je weten te vinden!” zei Rinus, draaide zich om en reed weg, Dora verbluft achterlatend.

Tot Dora's grote opluchting gaf Tommie geen moeite meer.

Op de kinderbaan hadden ze de volgende dag een nieuw spel uitgevonden.

„Kijk daar es!” riep juffrouw Sanders vanachter haar spinnewiel. „Nou krijgen we 'n stukje Zuidpool voor de deur; de hondensleden worden naar buiten gebracht!”

Iemand was bezig een grote, sterke hond te spannen voor

een rits sleetjes, die volgeladen waren met kinderen. Tommie zat juichend in hun midden, z'n schaatsen lagen vergeten bij juffrouw Sanders in de gang.

Dora had graag willen meedoen aan de pret! Maar dat kon niet. Zij moest breien! Want het was nu wel zo goed als zeker dat moeder de dag vóór het Kerstfeest thuiskwam. Fijn! Haar plannen had zij al gemaakt. Tommie moest zijn bouwplaat hebben, dan was hij meteen zoet met de feestdagen. Van cadeautjes voor moeder had zij moeten afzien, 't was alles gebleken veel te duur te zijn. Toch wilde zij voor een verrassing zorgen. Dit jaar moest er een kerstboompje komen. Tommie wist nauwelijks hoe 'n kerstboom er uitzag. Er was er geen meer in huis geweest na het uitbreken van de oorlog. Nu waren ze te krijgen, hoewel ze nog duur waren. Juffrouw Sanders had haar aangeraden: Wacht tot vlak voor Kerstmis, dan zijn ze veel goedkoper!

En de kaarsen! Ze waren hier en daar te koop, maar dan moest je er een kandelaar of iets anders bijnemen, wat je niet nodig had. Dat deed ze niet. Maar ze had nog 'n paar dagen om uit te kijken, misschien kwam er ook voor de kaarsen wel 'n oplossing!

Het was drie dagen voor het Kerstfeest.

't Spinnewiel-vrouwtje ging van Kerstmis tot Nieuwjaar met vakantie. Het was voor Dora voorlopig de laatste dag dat ze hier breide. Ze had vóór moeders thuiskomst in hun huisje nog het een en ander te doen.

Tante had haar de sleutel toegezegd. Dat was fijn, want nu kon zij ongestoord haar verrassingen naar binnen smokkelen. Met deze want mee had ze zes paar gebreid; samen met het kwartje van tante Nella werd dat ruim vijf gulden. Daar kon je wel wat mee doen.

Met 'n rimpel boven haar neus zat ze al haar toekomstige uitgaven nog eens secuur na te rekenen. Maar echt blij was ze niet.

Het spinnewiel-vrouwtje had haar al eens van terzijde aangekeken.

„Scheelt er iets aan, Dora? Gaat het niet goed met je moeder?”

„Ja, juffrouw, met moeder gaat het goed.”

„Zijn er dan andere zieken?”

„Nee, we zijn allemaal gezond.”

„Kom, zeg het mij maar!” moedigde de juffrouw aan. „Als je samen een moeilijkheid onder de ogen ziet, vind je soms óók samen een lichtpuntje!”

En toen vertelde Dora, dat tante Nella bij hen kwam logeren.

„En dat vind ik akelig!”

„Je houdt dus niet van je tante?”

„Nee, zij jaagt mij steeds van het ene werk naar het andere, en altijd de kou in.”

„Stakkerd,” zei de juffrouw op een toon, die Dora de tranen in de ogen bracht. „Maar je lieve moeder is thuis,” liet ze er bemoedigend op volgen.

Dora veegde haastig haar ogen af. „Kent u moeder?”

„Nee, maar ik heb over haar gehoord van een juffrouw, die naast haar op de zaal lag. Zij vertelde mij veel liefs van haar. Het zal niet zo moeilijk zijn, als je maar weet dat moeder achter je staat.”

„Moeder is nog zwak en moet ontzien worden, ik kom vast niet bij haar klagen,” zei Dora stug.

Er viel 'n stilte. Je hoorde alleen maar de klok tikken, het spinnewiel snorren en 't keteltje zingen.

„De Kerstdagen brengen dus ons beiden een kleine teleurstelling,” begon het spinnewiel-vrouwtje. „Ik zou naar een

vriendin gaan en daar eens lekker luieren. Maar nu schrijft mijn broer, die in de Meer een boerderij heeft, of ik wil komen helpen. Daar is een tweeling geboren, 'n paar schatjes, hoor, maar ze brengen heel wat werk mee. En ik wil het niet weigeren. Maar ja, 'k ging ook liever uit rijden in een koets met zes paarden bespannen, dan de hele dag dáár rond te dribbelen. En jij?"

Het vrouwtje schoof de bril op haar voorhoofd en keek Dora met een geestige blik aan.

Tegen wil en dank moest Dora lachen. „Ik voel niets voor een koets,” zei ze. „Maar ik zou wel in een arreslee willen en dan met twee paarden bespannen, en ze moesten een pluim op hun kop hebben!”

„Dorothea,” zei het vrouwtje koddig-streng. „Ik vind je nog te jong om al met twee paarden te beginnen, mag het niet één paard zijn?”

„Neen,” zei Dora koppig. „Twee paarden en 'n pluim op hun kop!”

Ze begonnen allebei te lachen.

„Wil ik jou eens wat vertellen,” zei juffrouw Sanders daarna ernstig. „We mogen wel eens bedenken, dat we tevreden moeten zijn met hetgeen ons door God geschonken wordt. Wij willen altijd meer hebben dan het deel dat ons toekomt. Als ik zie hoe graag in deze koude dagen de mensen mijn wanten kopen, dan denk ik soms: ik had best een beetje méér kunnen vragen. Maar dan schaam ik mij later en weet ik, dat ik tevreden moet zijn met mijn deel, dat werkelijk goed is. En gaat het jou niet precies zo?”

Ja, dat moest Dora toegeven.

Toen ze een uurtje later afscheid genomen had en met Tommie naar huis liep, dacht ze nog eens na over het gesprek met juffrouw Sanders. Was het háár deel soms, dat tante met

de feestdagen bij hen kwam en alle genoeg bedierf?
Haar deel was het, met de vriendinnen 's Zondagsavonds bij het orgel te zingen! Haar deel waren de clubmiddagen! En dat deel had tante haar afgenomen.

Natuurlijk was het niet helemaal precies zo, maar zij wilde het zo zien.

Het was of binnen in Dora een duiveltje zijn kop opstak. Wacht maar, als moeder thuis was, dan liet zij zich van tante Nella niets meer zeggen. Dan was moeder de baas! En als tante dat niet goed vond, dan ging ze haar stiekem dwarsbomen.

Het was niet goed wat ze deed. O, neen, dat wist ze zelf het beste. 't Was helemaal niet goed wat zij nu met tante voorhad. De adventsklokken hadden geluid, straks was het 't feest van Christus' geboorte. En nu die lelijke gedachten! Moeder moest het weten. . . .

Kom, ze ging maar aan wat anders denken, iets leuks, de inkopen die zij morgen zou doen. Dan gingen die rare gedachten vanzelf weg.

Ze moest zien van die vijf gulden nog wat over te houden voor lekkere koekjes!

Oom Janus, die schat, mocht komen, maar tante Nella! Wat háár betref kon die de hele inhoud van hun kolenschuurtje krijgen, als ze maar weg bleef!

Daar! Nu liep ze toch weer te piekeren!

„Tommie, willen we eens hard lopen?”

„Doen wie er het eerste is!” zei Tommie.

Als een pijl uit de boog schoot hij haar vooruit. Dora draafde en kwam gelijk met hem aan.

En het duiveltje draafde ook mee.

III. OP DIE MIDDAG

Dora had al speurende een pleintje ontdekt, waar ze kerstbomen verkochten. Het lag 'n beetje achteraf, maar juist daarom hoopte zij er goedkoper te slagen dan op de grote markten. Op dat pleintje ging zij nu het eerste af.

Ze waren er gelukkig nog. En er stonden ook mensen omheen. Dora haastte zich om vooral niet te laat te komen.

Stuk voor stuk nam de koopman de bomen van zijn wagen en zette ze een beetje onverschillig voor de mensen neer.

„Drie gulden! Twee-vijftig! Twee-vijf en twintig!”

In gespannen aandacht kwam Dora al dichterbij.

Het laatste boompje! 't Kwam net op haar schoen terecht.

„Eén gulden-vijftig!”

„Dat is voor mij!” zei Dora. Zij nam het op, drukte het in haar armen en zocht met haastige vingers het geld bijeen.

„Het was eigenlijk niet voor jou, zus!” zei de koopman.

„Het lag op mijn schoen!” zei Dora verwijtend.

„Zoou! Dus als mijn pet op jouw schoenen rolt. . . .”

Meer hoorde ze niet, want de koopman had haar geld aangenomen en zij maakte dat ze weg kwam.

Ze had geboft met dit boompje, zag ze nu, want ze had eigenlijk meer op de prijs gelet, dan op de koopwaar.

Het was een mooi, recht stammetje, en de zijtakjes waren stevig, het zou de kaarsen wel dragen.

Nu naar Termaat op de Grote Markt. Dat was een deftige zaak, waar ze behalve kaarsen ook duur aardewerk verkochten. Je behoefde echter niets bij de kaarsen te nemen, maar je kreeg ze alleen wanneer je klant was. En dat was zij niet! Toch maar proberen, je kon niet weten!

Bij haar binnenkomen zag ze al dadelijk een stapel dozen

staan, waarin zij vermoedde dat de kaarsen zaten. Een deftig uitzierende dame kwam achter de toonbank staan en zei vanuit de hoogte op haar neerziende: „Wel?”

Een beetje verlegen wees Dora naar de dozen en vroeg: „Mag ik alstublieft zes kaarsen van u, van twaalf cent?”

Het bleef angstig stil. Dora verwachtte al een weigerend antwoord. Maar misschien had de dame medelijden met het kale boompje, dat in Dora's armen hing, want het volgende ogenblik werden haar over de toonbank zes kaarsen toegeschoven. Eerst toen zij betaald had en weer op de markt stond, drong het tot haar door dat ze in de verkeerde richting geweest was, want die dame had ze onder de toonbank vandaan gehaald.

Zij had wel hardop willen lachen! Niet alleen omdat ze zo mal had gedaan, maar bovenal omdat ze met haar inkopen zo goed slaagde: het mooie boompje en de kaarsen, die gezellig in haar mantelzak tegen elkaar tikkelden.

Ze kocht nog even een bouwplaat voor Tommie en ging toen gauw naar huis, want het was al later geworden dan zij dacht en ze vond het niets prettig tegen donker in een leeg huis te komen.

Ze zocht alvast naar de sleutel. Waar was die nu? O, hier! Zij stak hem in 't slot; de deur ging gemakkelijk open. Wat was het al donker in de gang!

Ze ging maar meteen de voorkamer in. Hé, de deur was los en ze meende toch dat moeder alle deuren op slot had gedaan; daarin vergiste zij zich zeker.

Het boompje maar zolang in de turfmand naast de haard en de kaarsen in de kast in de achterkamer. Zij schoof de tussendeuren open.

Hè, wat was het hier overal koud en ongezellig! Niks ge-

daan in zo'n leeg, stil huis; onwillekeurig ging je zelf ook zacht doen.

Zij maakte een plekje in de kast vrij en legde voorzichtig de kaarsen er in.

Ineens trok iets haar aandacht. Wat hoorde zij toch voor gestommel? Was dat bij de burens? Och, maar niet op letten, want dan werd je bang en durfde je nergens meer heen. En zij moest ook nog naar de kelder om een bloempot en aarde te halen voor het boompje. Dus niet bang zijn, bemoedigde zij zichzelf.

Maar dat rare gestommel hield aan. Soms ver weg, dan weer dichtbij, zó dichtbij, of het uit de keuken kwam.

Vanuit de voorkamer kon zij op veilige afstand de keukendeur bespieden, ze moest toch eens gaan zien!

Op haar tenen liep zij door de kamers en gluurde om een hoekje. De keukendeur was niet dicht! Zij stond ook niet wagenwijd open, maar juist ver genoeg om het geluid door te laten, dat zij al zo lang gehoord had en dat vast en zeker uit de keuken kwam.

Dora bleef een ogenblik als verstijfd staan. Daar was iemand! Hoor!

Even was het stil, dan begon het gestommel weer. Een inbreker! In hun huis!

Het maakte haar opeens woedend. Hoe kon iemand zo brutaal zijn om in hùn huis. . . .

Zij maakte vlug een plan; de voordeur open en dan. . . .

Had zij niets? Wacht, een turf, daar zou ze hem mee gooien en dan vliegensvlug de voordeur uit om hulp te halen. Dan zou hij in die tijd niet rustig zijn gang durven gaan, maar een goed heenkomen zoeken!

Eerst die turf! Nu zachtjes de voordeur open, wagenwijd en dan. . . .!

Op haar tenen sloop ze door de schemerig-donkere gang. Maar toen zij de deur naderde, scheen daarbinnen de dief ook iets gehoord te hebben, want de keukendeur ging verder open en. . . . „vooruit!” zei Dora tegen zichzelf. Op goed geluk gooide ze de turf naar iets dat op een hoofd

geleek. Terwijl ze wegholde, hoorde zij achter zich de turf over de keukenvloer bolderen!

„Heila! Wie doet dat? Wel heb ik ooit, ben jij dat, Dora?”

„Oom? Ik wist niet. . . .” stamelde Dora. „Het was. . . . ik dacht. . . . ik heb aldoor iets gehoord!”

„En toen dacht je dat er een inbreker bezig was?”

„Ja,” knikte Dora. Ze stond nog steeds met een verschrikte

uitdrukking naar oom te kijken, alsof ze nog niet geloven kon dat hij het werkelijk was.

„Dat is raar,” zei oom. „Ook ik dacht dat het niet helemaal pluis was, daarom keek ik zo voorzichtig om die deur. Maar zonder wapen!”

Opeens begon oom Janus bulderend te lachen. En Dora lachte mee. Toch ging het niet helemaal van harte, de schrik zat haar nog een beetje dwars. Oom zag dat wel.

„Ga maar gauw mee naar de keuken. Maar eerst die voordeur dicht!”

In de keuken kwam Dora helemaal over haar schrik heen. Daar brandde een heerlijk vuur in 't fornuis. Links en rechts had oom hout opgestapeld. En dat was het gestommel dat zij gehoord had.

„Een verrassing voor je moeder als zij thuiskomt,” zei oom.

„En vertel mij nu eens, wat jij hier zo stiekem komt uitvoeren. Soms ook voor een verrassing zorgen?”

„Geraden,” zei Dora. Ze vertelde van de kaarsen en van het boompje dat nog geplant moest worden.

Al luisterend liep oom heen en weer, hij zette thee, roosterde boven het vuur de boterhammen, die hij nog over had.

Het werd een gezellig theeuurtje. Ze haptten in het knappe-rij warme brood en intussen vertelde oom Janus, dat hij onverwachts een vrije middag had kunnen krijgen en die toen gebruikt had om zijn plannetje hier ten uitvoer te brengen.

Daarna hielp hij haar met het boompje planten. In de kelder vonden ze nog een kist vol zachte aarde.

Toen dat gedaan was, stelde oom voor het maar meteen te versieren. „En we zullen het verdekt opstellen. Wie binnenkomt hoeft het niet dadelijk te zien!”

Blij en voldaan over hun werk liep Dora daarna aan ooms arm naar huis.

IV. EEN WENS VERVULD

Het was de avond vóór het Kerstfeest, en moeder was thuis. Zij lag op de divan in de voorkamer. De haard brandde, het theewater zong en Dora stond bij de theetafel de kopjes te schikken.

Zij had er op gerekend dat Tommie vanavond óók thuis zou zijn geweest. Dan had zij stilletjes in de achterkamer de kaarsjes aangestoken, de schuifdeuren open geschoven en hadden ze zo, met z'n drietjes, moeders thuiskomst in een kerststemming gevierd!

Maar tante Nella had besloten Tommie tot morgen bij zich te houden, omdat het anders bij moeders thuiskomst dadelijk zo druk zou zijn. Liever kwamen zij de volgende dag uit de kerk naar hen toe.

„Of je Tommie bij 'n brandende kerstboom en met een verhaaltje niet rustig zou kunnen houden,” mokte Dora in zichzelf.

„Hapert er wat aan, kind?” klonk moeders stem zacht en bezorgd door de stille kamer.

Dora schrok er van. Zij meende dat zij voor moeder haar teleurstelling zo goed verborgen had gehouden en nu had moeder blijkbaar toch iets bemerkt.

Als enig antwoord keerde zij moeder een lachend gezicht toe en schudde even haar zwarte lokken.

Moeder zei niets meer, zij wachtte op de thee.

Dora kwam met twee kopjes, plaatste ze op het tafeltje naast de divan.

„Gezellig,” glimlachte moeder. „Kom maar dicht bij me zitten. Je kunt er nog best bij op de divan, plaats genoeg!”

Zij keek Dora van terzijde aan.

„t Is net of je 'n beetje groter en dikker bent geworden in die weken bij tante Nella.”

„Ja,” zei Dora, terwijl ze naar haar kopje reikte, „we kregen eten genoeg, moeder.”

„Je vindt het niet prettig dat tante Nella hier komt, al is het maar voor een weekje, is 't wel?”

„Och!” Dora haalde de schouders op.

„Ik hoop over enkele dagen wel zó sterk te zijn, dat ik weer het een en ander kan doen, maar op het ogenblik zou het, zonder tante, voor jou wel wat druk geweest zijn.”

„Mèt tante zeker niet,” zei Dora minachtend.

„Ja, tante Nella maakt zich druk met alles,” gaf moeder toe. Ze keek peinzend op haar handen.

„Uw thee wordt koud,” waarschuwde Dora.

„Ja,” zei moeder, maar met haar gedachten was zij ergens anders. „We kunnen ons alle goede hoedanigheden van tante voor ogen stellen,” begon ze, „en toch geen stap verder komen.”

Dat begreep Dora. En ook dat je je grieven niet weg kon duwen door aan wat leuks te denken; daar schoot je al evenmin mee op.

„Ik denk aan die twee zusters in Bethanië,” zei moeder. „Je weet wel: Martha en Maria. Martha was vol ergernis over Maria. Waarom dat was doet er hier nu weinig toe. Maar Martha deed tenslotte het beste wat zij doen kon; zij haalde de Heiland er bij. Toen veranderden de omstandigheden niet, tenminste de Bijbel verhaalt daar niet van. Maar ik kan mij toch voorstellen, dat het stormpje van ergernis in Martha's hart, na de woorden van de Meester, zich gelegd heeft. En dat er weer vrede kwam. Het is ook voor ons de enige weg.” De Heiland er bij halen, dacht Dora. Daar had zij nu helemaal niet aan gedacht. Of misschien . . . misschien toch een

héél klein beetje op die keer, dat zij zo'n lelijk voornemen had en ze zich schaamde, omdat het feest van Jezus' geboorte, door de Adventsklokken ingeluid, naderde.

„Willen wij samen nog eens zingen van Bethanië?” vroeg moeder. „Hè, daar verlang ik toch zo naar, om weer achter het orgel te zitten en met jou en de andere meisjes onze Zondagavondzang te hebben!”

„Ik ook,” zei Dora. „Maar u wilt nu toch niet spelen?”

„Nee kind, haal het zangbundeltje maar hier en ik hoop nog zoveel stem te hebben, dat we het samen tot een goed einde brengen.”

Dora zocht het lied op. En zo, op de divan gezeten, met haar arm om moeders schouder geslagen, zongen ze:

O Bethanië, gij vredewoning,
Huis aan 's Heren dienst gewijd.
In uw midden vond de Vredekonig
Rust, verkwikking na de strijd.
Mocht mijn huis en hart een woning wezen,
Door de trouwe Heiland uitgelezen,
Waar Gij toeft bij vreugd' of smart.
Heer, bereid daartoe mijn hart.

En onder dat biddend zingen, samen met moeder, trok het duiveltje van de grieven tegen tante Nella, zolang door haar gekoesterd, aarzelend en langzaam weg. Was het of de Heiland zelf binnenkwam met Zijn vredegroet, en een lichtglans spreidde over alles, ook over tante Nella.

Zij zongen nog een paar verzen uit de bundel, maar toen liet moeder, 'n beetje vermoeid, zich in de kussens glijden. En Dora bracht het bundeltje weer op z'n plaats.

„Weet je wat ik nu zo jammer vind,” zei moeder, „dat we

ook dit jaar nog geen kerstboompje hebben. Gisteren sprak ik er met oom Janus over, maar hij scheen er niet veel zin in te hebben, en dat is geen wonder. Alles is nog duur en schaars, al hebben we op het ogenblik weelde, vergeleken bij die beruchte winter, enige jaren geleden. Weet je nog Dora, die hongerwinter?"

„Nou, moeder, of ik dat nog weet,” zei Dora vanuit de diepte, want zij was bezig, geheel overbodig, de veters van haar schoenen opnieuw te strikken. Eindelijk kwam ze over-eind en liep meteen weg.

„Waar ga je heen, kind?"

„Naar de achterkamer, moeder, om naar de kachel te kijken.”

„Dan kun je toch door de schuifdeuren?"

Dora was al weg. Gauw naar de keuken om lucifers. Dit

was hèt moment. Ze had er over gepiekerd of ze het boompje wel vanavond zou aansteken. Of maar liever tot morgen wachten. Maar nu moeder zó begon!

Zij maakte even gerucht met de kachel en stak toen vlug de kaarsen aan.

Het boompje was snoezig, zoals het daar stond te pralen en te schitteren, met als achtergrond de spiegel, waarin zich het licht van zes kaarsen weerkaatste. Zo werden het er twaalf!

Dora gluurde door een kiertje van de schuifdeuren.

Moeder lag zowaar te dutten. En bij 't voorzichtig verder openschuiven werd zij niet eens wakker. Dora kwam bij de divan staan. Moeder moest niet te lang slapen, want dan hielden de kaarsen het de twee feestdagen niet.

Opeens keerde moeder zich om, sloeg de ogen op en keek Dora vlak in 't gezicht.

„Ik heb geslapen en gedroomd van een kerstboom en hij brandde zowaar ook!”

Toen dwaalden haar ogen door de kamer, alsof ze nòg naar die kerstboom zochten. Ze bleven plotseling vol aandacht naar de achterkamer turen. Dora genoot van moeders gezicht, dat eerst geleek op een gróót vraagteken, om dan een uitdrukking te krijgen van blijde verbazing.

„Van oom Janus!” zei ze.

„Neen, van mij! En nu zal ik u alles vertellen. Zullen we eerst de kaarsen uitblazen, of nog even laten branden?”

„Heb je er dozen vol van?” vroeg moeder ongelovig.

„Neen, dit is alles!”

„Dan maar uitdoen.”

De kaarsen gingen uit, de schuifdeuren weer dicht en toen begon Dora te vertellen van juffrouw Sanders en wat ze daar verdiend had. Ze haalde de bouwplaat uit de kast om moe-

der te laten zien en vertelde van haar boodschappenmiddag en de inbreker!

„Och, die goeie oom Janus! En die gooide jij 'n turf naar z'n hoofd?” lachte moeder.

„Ja,” zei Dora met opgetrokken wenkbrauwen en een paar ogen alsof ze nòg de schrik van dat ogenblik doorleefde. „En ik hoorde hem zo hard over de keukenvloer bolderen!”

„Wie? Oom Janus?”

„Nee, die turf!”

Moeder schaterlachte, zij moest haar zakdoek grijpen om haar betraande ogen af te vegen. Maar daarna was ze zó moe, dat zij Dora voorstelde nu maar te gaan slapen. „Des te eerder is het Kerstfeest, Dokie!”

Des te eerder is het Kerstfeest! Nadenkend liep Dora de trap op naar haar kamer. Had ze eigenlijk al geen Kerstfeest gevierd? Háár Kerstfeest? En niet om dat brandende boompje! O nee, vast niet om dat brandende kerstboompje!

De Kerstdag brak aan en vertoonde een eentonige, grauwe sneeuwlucht, koud en triest.

Het was na hun ontbijt. Dora keek naar buiten.

„Jammer! We hadden best wat sneeuw kunnen gebruiken, vindt u ook niet, moeder?”

„Kom je, kind?”

De radio was aangezet, de dienst kon elk ogenblik beginnen. Ze gingen aan tafel zitten en luisterden. Zij luisterden met duizenden anderen; een menigte, die geen kathedraal zou kunnen omvatten, en ze zongen met die menigte de kerstzangen mee.

Na kerktijd verschenen oom en tante met Tommie.

Oom had de vorige dag een paar grote pakken in de keuken gebracht, waar zij volstrekt niet aan mochten komen.

Het duurde niet lang of tante Nella verdween in de keuken, bij die geheimzinnige pakken! En na een poosje, telkens als de keukendeur openging, trok er een heerlijke geur door het huis van appelmoes en chocoladepudding en nog veel meer lekkers.

„Kindje, dek je de tafel!” riep tante, toen ze Dora bij het kraantje in de gang hoorde. En: „Kindje, kom eens hier!”

Tante wenkte geheimzinnig door een kier van de deur. Nieuwsgierig kwam Dora naderbij. Zij dacht aan een verrassing voor de anderen, die tante als een geheimpje met haar delen wilde.

„Ik heb in de achterkamer eens rondgekeken, kindje, maar dat kerstboompje begint nu al iets van z'n naalden te verliezen. Zul je er op letten en vegen?”

„Ja zeker, tante,” beloofde Dora.

De deur ging weer dicht en Dora liep terug naar de kraan.

'n Mooie verrassing! Gek, daar zou ze bij tante in huis spinnig over geworden zijn. En nu! Ach, ze moest maar niet meer terugdenken aan die weken. Was ze zelf zo lief geweest? Zou ze alles wat ze in die weken gedacht had aan moeder durven vertellen? Vast niet!

Maar gisteravond op haar kamer. . . . Ja, dat was iets anders; toen had ze aan Eén alles gezegd.

En diep binnen in haar herhaalde zich het lied, dat zij de vorige avond samen met moeder gezongen had: O Bethanië, gij vredewoning. . . . Mocht mijn huis en hart een woning wezen. . . .

De Kerstdagen verliepen als een heerlijk en blij feest. Tommie was verrukt over het kerstboompje en dolblij met zijn bouwplaat. Moeder trok de tafel aan één kant uit, dat werd

zijn plaats, en daar mocht hij knippen, plakken en knoeien naar hartelust.

Aan de avond van de tweede Kerstdag zei moeder tegen oom en tante: „Jullie moesten morgenochtend eens uitslapen, jullie zien er moe uit.”

„Dan zal ik u een kopje thee op bed brengen, eerder mag u niet opstaan,” bedisselde Dora.

Oom en tante vonden dat een goed idee.

In de nacht liet de grauwe lucht eindelijk haar witte vacht over de aarde dwarrelen.

Toen Dora 's morgens wakker werd, was het zó helder in haar kamer, dat ze slechts twee mogelijkheden kon veronderstellen: òf ze had zich verslapen, òf. . . .

Zie je wel? Sneeuw! Hun tuintje leverde een prachtig gezicht op. Het fijnste kantwerk had de sneeuw om de afrastering getoverd.

Het treurwilgje achter in de tuin was een dame met 'n witte sleepjapon. De hemel was opgeklaard na die ontlading, straks kwam misschien wel de zon!

Zij maakte vlug voort, zonder nog enig begrip van de tijd te hebben. Nu zachtjes naar beneden om de anderen niet te storen. Daar stond zowaar moeder al boterhammen te snijden!

„Ben ik zo laat?”

„Nee,” stelde moeder gerust. „Maar ik kon het in bed niet meer uithouden, die mooie witte wereld lokte mij er uit. Hier, Dora, zorg jij, net als vroeger, voor de buitenbewoners, voordat we gaan ontbijten!”

Dora schoof het raam omhoog, maakte een gedeelte van de vensterbank sneeuwvrij en strooide het brood. Nog eer zij zelf een hap genomen hadden, was daar buiten door mussen, vinken en lijsters het ontbijt verslonden.

Toen ze gegeten hadden, bracht Dora aan oom en tante thee. „Sneeuw!” zei oom, zijn ogen uitwrijvend. „Zo! Dat betekent sneeuwruimen!”

Sneeuwruimen! Daar had Dora nog niet aan gedacht! Natuurlijk moest dat, en liefst vóór de voetgangers de sneeuw hadden vastgetrapt. Zij begreep wel, dat oom bedoelde dat hij het doen zou, maar ze vond het een veel te leuk werkje om zich dat te laten ontnemen.

Beneden trok zij haar mantel aan en wapende zich met een bezem.

„Moeder, ik ga sneeuwruimen!” riep ze om 't hoekje van de kamerdeur.

„Ha! die Dokie!” Tommie, nog in zijn pyama, kwam achter haar aan. „Lekker, zeg! Wacht, ik kom je helpen!”

„Gauw naar moeder! Moet je kou vatten?” Zij joeg hem naar binnen, waar hij door moeder werd opgevangen.

Dora hoorde hem achter de gesloten deur een tegenstribbelend kabaal maken. Zij schoof met de bezem een toren van sneeuw voor zich uit. Fijn was het buiten! En die lekkere sneeuw! Je zou er in willen rondtollen! De toren werd al hoger. Eerst maar het pad schoon en dan buiten het hek de boel ruimen!

Pats! Daar vloog een sneeuwbal tegen haar schouder. Een zachte, grote bal, waarvan een kluit sneeuw in haar hals bleef plakken.

Wie leverde haar dat? Zij kon niet kijken in de richting vanwaar hij kwam, want er volgde er weer een en nog een; een lawine van sneeuw!

Dat zou ze betaald zetten! Ze deed een greep in de sneeuw-toren, gooide op goed geluk terug.

„Mis!”

Pats, weer een!

„Motto: belofte maakt schuld!” riep dezelfde stem.

Rinus! Wacht, die zou ze even . . . !

Moeder had een beetje bezorgd het sneeuwgevecht aangezien. Wie was die jongen? Zij kende hem niet. En jongens konden zo ruw zijn.

„Toe dan, moeder, ik moet er bij zijn!” Tommie huilde bijna.

„Anders is Rinus weg!”

Rinus? Was dat nu Rinus, die zichzelf Jan-draag-an van zijn zusters noemde? Neen, dan kon het geen kwaad.

Tommie was nog lang niet in de kleren, hij had de schoenen over zijn blote voeten aan, zijn broek over de pyama, nu nog gauw een jas aan . . .

„Vooruit dan maar,” zei moeder; hij was toch niet meer te houden.

Dora kreeg een flinke hulp in hem, hij gooide veel beter dan zij! Rinus kreeg zijn aandacht tussen twee te verdelen. Maar Tommie was niet te vertrouwen, want beurtelings liep hij over naar de vijand, om dan weer terug te komen én Dora te helpen.

Eindelijk konden ze niet meer. Tegen het hek uitrustend keek Dora naar de vertrapte sneeuw en de rommel die ze gemaakt hadden. Veel zin om die op te ruimen had ze niet meer. Ze keek eens rond, waar ze de bezem gelaten had.

„Wat zoek je?” vroeg Rinus.

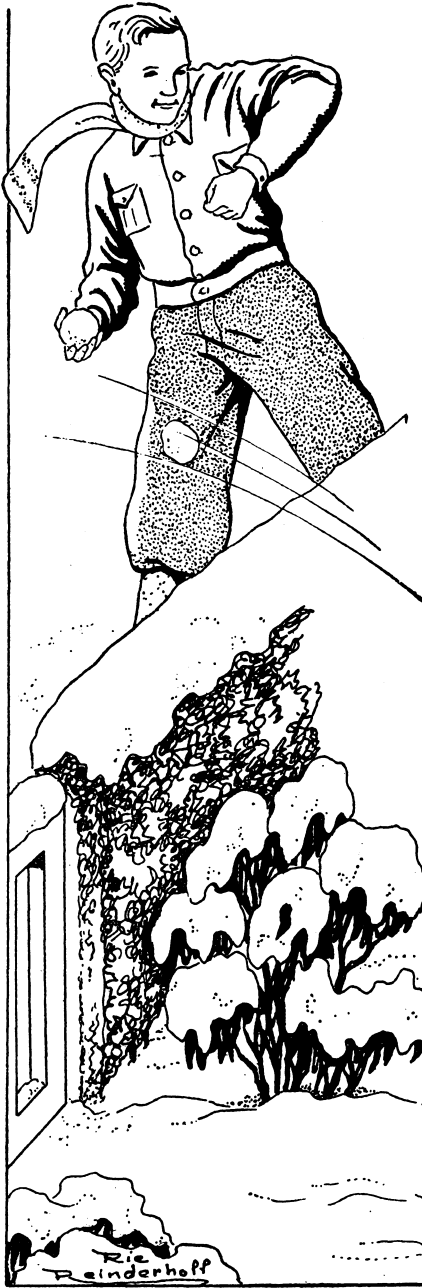
„De bezem. Ik zou sneeuwruimen.”

„Dat is geen meisjeswerk. Waar heb je dat ding? O, 'k zie hem al! Ga 's opzij! Nee, Tommie, nou niet weer beginnen.

En je moeder tikt tegen het raam. Vooruit, ga naar binnen!”

„Nou maar, zeg, jij kunt aardig commanderen,” vond Dora.

„Je zusters zullen je ook geen lammetje vinden!”

„Heb ik dat dan gezegd?” vroeg Rinus. Hij joeg met forse slagen de sneeuw naar de rijweg, maakte de vastgetrapte plekken los en had in korte tijd het straatje voor hun hek keurig schoon geveegd.

Dora nam de bezem van hem over en wilde juist naar binnen gaan, toen Rinus haar tegenhield.

„Hoor eens! Daar komt wat aan!”

Zij stonden stil en luisterden.

Het was of ver weg, hoog en scherp in de ijle, zonnige vrieslucht, fijne klokjes klingelden.

„Wat kan dat zijn?” vroeg Dora.

„Een arreslee!” antwoordde Rinus.

Daar er een bocht in de weg was, konden zij niet ver genoeg kijken, maar het geluid kwam hun kant uit.

Dora vloog het hek binnen, tikte tegen het raam.

„Moeder, moeder! Kijken!”

Moeder was juist bezig Tommie verder in de kleren te steken. Ze kwamen beiden voor het raam. Tegelijk draaide een fleurig stelletje de bocht van de weg om; twee paarden achter elkander in de leidsels en daar achter de vrolijk geschilderde arreslede.

Het stampen van de paardenhoeven werd gedempt in de dikke sneeuwlaag. Hoe rinkelden de bellen van het vrolijk gespan! Hoog achterop stond de forse koetsier, die met vaardige hand de leidsels hield.

Op de lage bank voor hem zat 'n kleine gestalte. De warme dekens waren tot ver over de knieën getrokken, een dikke muts maakte het gelaat bijna onzichtbaar.

Dora en Rinus schonken niet veel aandacht aan die kleine gestalte. Hun ogen hingen aan de paarden, de stoere koetsier en de stralend-witte achtergrond, waaruit ze als een levend sprookje opgedoken waren.

Dora keerde zich om. „Goed dat ik u dadelijk geroepen heb, mams,” riep ze door het raam, „anders waren ze voorbij geweest!”

Moeders blik zag haar niet, maar keek langs haar heen naar iets dat haar verbazing scheen op te wekken.

De arreslede stond stil. Juist voor hun tuinhok! De kleine gestalte had met een vlugge beweging de muts naar achteren

geschoven en Dora keek regelrecht in het gezicht van het spinnewiel-vrouwtje.

„Gaan jullie 'n uurtje mee?” riep ze nog vóór Dora van haar verbazing bekomen was.

Dora vloog naar haar toe. „Wat zegt u?”

„Of jullie een uurtje mee gaan arresleden! Is Tommie daar ook?”

Ja, Tommie was er. Hij kwam naar hen toe met een boodschap van moeder, of juffrouw Sanders niet binnen wilde komen!

Maar de juffrouw schudde haar hoofd. „Nee, we hebben geen dek voor de paarden bij ons en ze zijn warm, want de sneeuw ligt op sommige plaatsen bijna een meter hoog!”

Onder het praten wuifde en knikte juffrouw Sanders naar moeder en schudde dan weer van neen, dat het niet kon, want moeder scheen haar gewenkt te hebben.

„En ga nu maar gauw je muts opzetten en Tommie z'n pet.” Dora draaide zich om en zag Rinus, die zich bescheiden had teruggetrokken, niet wetend of de uitnodiging ook hem gold. Maar o, die ogen van Rinus. Zo verlangend, zo hunkerend had Dora nog nooit iemand zien kijken! Zij bedacht zich geen seconde.

„Juffrouw Sanders,” vroeg ze zacht, „mag Rinus ook mee?” En haar ogen bedelden om een toestemmend antwoord.

Het spinnewiel-vrouwtje keerde zich om. „Kàn het, Jan, dat die jongen daar ook mee gaat?”

„Voor de paarden kan het best, maar de bank is wel erg smal voor vier personen.”

„Tommie kan op mijn schoot,” haastte Dora zich met een oplossing.

„Vooruit dan maar,” antwoordde de boer.

„Kom ook maar, Rinus!” wenkte juffrouw Sanders.

De hunkerende uitdrukking in Rinus' ogen veranderde op slag in die van stralende dankbaarheid!

„Kan ik niet bij u komen staan, mijnheer?” vroeg hij de koetsier.

„Dat zou je niet meevallen,” zei de boer. „Kijk eens wat ik allemaal aan heb!” Hij toonde zijn wollen handschoenen, en met bont gevoerde jas. „Ga maar op de bank zitten en trekken jullie de dekens flink om je heen! Zijn de kruiken nog warm, Lien?”

„Ja, dat gaat best,” verzekerde het spinnewiel-vrouwtje.

Dora zat naast haar. Tommie verkoos niet op de schoot van zijn zusje te zitten. „Ik kan wel bij Rinus staan,” sribbelde hij tegen.

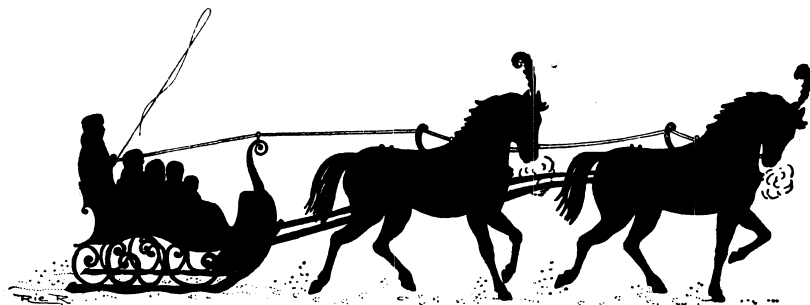
„Neen, zitten!” gebod de boer.

Rinus trok hem vastberaden op zijn knieën.

Terwijl hij Tommie instopte en zo goed mogelijk de dekens schikte, zodat Dora en juffrouw Sanders niet te kort kwamen, fluisterde het spinnewiel-vrouwtje Dora in 't oor: „Ons deel!” „Ja!” zei Dora op 'n langgerekte en vragende toon, alsof zij zeggen wilde: heb ik dat verdiend?

„We mogen er voor danken,” glimlachte het vrouwtje.

Dora's hart zei het, zomaar tegen de blauwe lucht: „Dank u wel, Vader!”

Er kwam beweging in het voertuig.
Ze wuifden naar moeder, tante Nella en oom Janus, die
allemaal voor het raam stonden.
En daar gleden ze heen, met rinkelende bellen, in een arre-
slede met twee paarden bespannen.
En ze hadden een pluim op hun kop!

INHOUD

	Blz.
I. Assepoester	5
II. Het spinnewiel-vrouwtje	26
III. Op die middag	42
IV. Een wens vervuld	47